

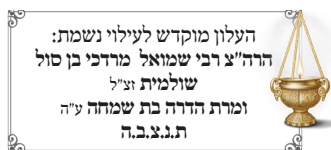
מפעל דף היומי בעיון

סיכום גפ"ת, רא"ש, רמב"ם, רי"ף, ר"ן, טור ב"י שו"ע מ"א ט"ז ומשנ"ב על הדף

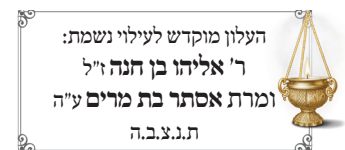
כולל ומכון ראש פינה:

כולל יום שלם ללימוד כל הש"ס וד' חלקי השו"ע בעיון במשך 17 שנה | כולל יום שלם ללימוד דף היומי בעיון | כולל יום שלם ללימוד אבן העזר בעיון | פרויקט "אבן ברורה", והוא כעין משנה ברורה על אבן העזר | כולל ערב שלוש שעות ללימוד דף היומי בעיון | כולל ערב שיעורים ליבו חפץ | כולל שיעורי שבת | רשת שיעורי תורה ללימוד דף היומי במלגה מכובדת למגידי שיעורים | 30 ספרי עזר על שלחן אבן העזר | ספרי "השינון" על ד' חלקי השו"ע, לדיעת ד' חלקי השו"ע בלימוד עמוד יומי, בהמלצת גדולי ישראל מכל העדות והתנועות | מבחנים ארציים לאברכים ובחורים במלגה על דף היומי בעיון | סיכומים יומיים של דף היומי בעיון בעברית, אנגלית, ספרדית וצרפתית | קמחא דפסחא | עזרה וסיוע לנוקדים ואברכים עמלי תורה

בס"ד

העלון מוקדש לעילוי נשמות:
הרה"צ רבי שמואל מרדכי בן סול
שולמית זצ"ל
ומרת הדרה בת שמוחה ע"ה
ת.נ.צ.ב.ה

העלון מוקדש לעילוי נשמות:
ר' אליהו בן חנה ז"ל
ומרת אסתר בת מרים ע"ה
ת.נ.צ.ב.ה

דרשה לשבת תשובה

יום הכיפורים הוא היום החשוב ביותר בשנה

דוד המלך אומר בתהילים [קל"ט, ט"ז] 'ימים יוצרו ולו אחד בהם', ודורשים חז"ל [תנא דבי אליהו, א'] יש לנו 365 ימים בשנה, אבל לקב"ה יש רק יום אחד מיוחד בשנה, והוא יום הכיפורים שבו מוחל עונותיהם של ישראל. זהו היום החשוב ביותר בשנה.

וכן לעם ישראל יש תפילה אחת מיוחדת בשנה, על הפסוק בתהילים [ק"ב, י"ח] 'פנה אל תפילת הערער ולא בזה את תפילתם', דורשים חז"ל [שוחר טוב, ק"ב] שזה הולך על הדורות שלנו 'שאינ להם לא נביא, ולא כהן, ולא בית המקדש שיכפר עליהם, אלא עוד תפילה אחת שנשתייר להם, שהם מתפללין בר"ה וביום הכיפורים'. 'ערער', זהו הדור האחרון שנותר ללא שום דבר רוחני שיגן

עליו, נותרו לו רק תפילות הימים הנוראים, ועל זה אומר דוד המלך 'ולא בזה את תפילתם', הקב"ה מקבל את תפילותיהם, לא מבזה אותם, אלא מקבל אותם, ומכפר להם על עונותיהם.

הנביא יואל [ב', י"א] אומר 'כי גדול יום ה' ונורא מאוד ומי יכילנו', ודורשים חז"ל [פסיקתא דר"ה] שזה קאי על יום הכיפורים. גם אם נרצה להבין את עוצמת היום, לא נוכל להבינו, שהרי הנביא זועק 'ומי יכילנו', ושזהו היום החשוב ביותר בשנה לפני הקב"ה!

שמחה מיוחדת צריכה להיות ביום כיפור על כפרת העוונות

'כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם, לפני ה' תיטהרו' [ויקרא ט"ז, א'], הקב"ה בעצמו מטהר את בני ישראל

כולל ומכון ראש פינה:

הכל נמחל ונסלח, ועכשיו הוא בריה חדשה, כתינוק שנולד ללא שום חטא ועוון, בודאי היה נזהר במשנה זהירות לפני כל דיבור ודיבור, ולפני כל תפילה וברכה היה מקפיד היטב על הכוונה בהם!

יום כיפור מכפר רק למי ששב בתשובה שלימה

תנאי ב', יום הכיפור מכפר רק עם תשובה, אין כפרה מיידית ללא שום פעולה מהאדם, רק לאחר שהאדם מתחרט על עוונותיו ואינו חפץ בהם, ומתחרט שנעשו, ומקבל על עצמו בקבלה גמורה שלא לשוב לכסלה עוד, כדברי השערי תשובה, רק אז יום הכיפורים מכפר, וכדברי הגמרא בכמה מקומות במסכת יומא, וכמו שמבואר בפסוק הנ"ל, **'לפני ה' תטהרו'**, רק לאחר שתטהרו לפני ה', רק לאחר מיכן 'ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם'.

ובנוסף, עבירות שבין אדם לחבירו 'אין הכיפורים מכפר עד שירצה את חבירו', כמו שמבואר בגמרא [יומא פ"ה ע"ב] ונפסק בשו"ע [סימן תר"ו ס"א].

איך יתכן לשוב בתשובה שלימה בפרק זמן קצר

ולכן מתעוררת השאלה אצל רבים, איך אפשר בפרק זמן קצר כל כך שנותר עד יום הכיפורים, להספיק לחזור בתשובה שלימה, הרי הרמב"ם כתב עשרה פרקים על הלכות תשובה, ורבינו יונה האריך הרבה בכל תנאי התשובה, המצריכים זמן רב ועבודה רבה, ולכן רבים מתייאשים מלהתחיל כלל בתשובה, משום שזה נראה להם כדבר קשה מאוד. ומאידך אנחנו רואים שהתורה בפרשת נצבים כותבת על התשובה שהוא

מכל עוונותיהם! צריך לשמוח מאוד ביום הזה על כך שיש לנו את הזכות שנמחלים לנו כל העונות, וצריך לכוון ע"ז בברכת **'שהחיינו'** שאומרים ביום כיפור! מבואר ברבינו יונה בשערי תשובה [שער ד', ח'], שזה הטעם למה שמבואר בגמרא [ר"ה ט' ע"א] שיש מצוה עשה מן התורה לאכול ביום ט' בתשרי, 'כל האוכל בערב יום כיפור כאילו התענה תשיעי ועשירי', 'משום שצריך להראות השמחה ביום מחילת העוונות, ולכך עושים את ערב כיפור כיו"ט, ומרבים בו באכילה ושתיה, להראות שימחתנו בהגיע יום בו נמחלים לנו כל העונות'.

אלא שצריך לדעת שיש **שני תנאים** הכרחיים כדי שיום הכיפורים יכפר על העונות.

האמונה השלימה והחזקה שיום כיפור מכפר על כל העוונות

תנאי א', מבואר ברמ"א [או"ח סימן תר"ז ס"ו] על פי דברי הרמב"ם [פ"ג מהלכות שגגות ה"י] ש'אין יום הכיפורים מכפר רק למי שמאמין בכפרתו', ואם אינו מאמין באמונה שלימה שנמחלים לו כל העונות ביום כיפור, אין יום הכפורים מכפר לו. וכל אדם צריך לבדוק היטב בעצמו אם אכן הוא מאמין בזה באמונה שלימה, והמבחן הפשוט הוא, שאם אכן היינו מאמינים באמונה שלימה שבמוצאי יום כיפור אנחנו נקיים מכל חטא ועוון, איך עולה על דעתו של אדם לחטוא שוב מיד לאחר היום הקדוש! אלא שהיצר מטעה האדם, ש'הרי בין כך יש לך כל כך הרבה עוונות של לשון הרע, וביטול תורה, וזילזול בברכות וחוסר כוונה בהם וכו'', אז למה צריך עכשיו פתאום להקפיד כל כך! אבל אם היה מאמין באמונה שלימה שאכן

שהם המצוות, הם רק לפי מה שהוא יודע, לעולם לא יכול האדם לעשות איזו מצוה כאשר הוא אינו בקי בה.

ביאור ה'נעשה ונשמע' שאמרו בני

מיישב הרבינו יונה, על פי דברי האבות דרבי נתן [ריש פכ"ב], שהוא כענין מה שהקדימו ישראל 'נעשה ונשמע', שנחשב להם למעלה גדולה, ולכאורה קשה איך אפשר לומר 'נעשה' על מה שעדיין לא שמעו ולא יודעים כלל מה לעשות. וביאר שם על פי הכתוב בחומש שמות [י"ב, כ"ח] 'וילכו ויעשו בני ישראל', דמיירי על הציווי שנצטוו ממש ב' בניסן לעשות את קרבן הפסח בי"ד בניסן, דאמאי כתיב 'וילכו ויעשו', והרי לא עשו עד י"ד בניסן, אלא כיון שקיבלו עליהם לעשות מעלה עליהם הכתוב כאילו מיד עשו. וזה הטעם גם כן בהקדמת ה'נעשה ונשמע', כיון שקיבלו על עצמם לעשות את כל התורה, אף על פי שעדיין לא שמעו, נחשב להם כאילו עשו כבר מעכשיו.

קיבל לעשות את כל המצוות נחשב מיד כאילו עשה

מבאר ברבי נתן שם, שזה הביאור גם בדברי התנא, כיון שקיבל על עצמו לקיים את כל המצוות, אף על פי שעדיין לא למד ולא יודע מה לעשות, נחשב לו בפועל כאילו עשה, ולכן 'מעשיו מרובים מחוכמתו', אף שעדיין אינו יודע את כל התורה כולה, והוא עדיין רק בתחילת הדרך, עוד לא למד את כל ד' חלקי השו"ע, הוא בקושי יודע כמה הלכות, מכל מקום כיון שקיבל על עצמו בקבלה אמיתית ושלימה לקיים כל מה שילמד, נחשב לו מיד כאילו עשה

דבר קל מאוד, 'לא בשמים היא', ולא מעבר לים היא וכו', בפ"ך ובלבבך לעשותו' [דברים ל', י"ב], הדבר תלוי רק בך אם תקבל עליך לחזור בתשובה שלימה בצורה אמיתית, מיד תחשב לבעל תשובה גמור, וימחלו לך על כל העוונות. ולכאורה קשה איך זה מסתדר אם כל תנאי התשובה הרבים של הרמב"ם והרבינו יונה.

מ"ן בעל ה'אור יחזקאל' האיר את עינינו בזה

ואכן בסיעתא דשמיא גדולה מצאתי שמ"ן המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצוק"ל באור יחזקאל [מכתב קכ-קכא] התעורר בשאלה זאת, איך אפשר בזמן קצר כל כך לחזור בתשובה שלימה, וכתב שם שהוא היה מודאג מאוד מזה, איך יתכן לעשות תשובה כל כך מהר. עד שהאיר הקב"ה את עיניו בדברי הרבינו יונה בשערי תשובה [שער שני אות י'], ואורו עיניו ושמח על זה שמחה עצומה! והיה מלמד רבים לעשות כדברי הרבינו יונה שם, וברוך ה' זכו רבים להיות בעלי תשובה גמורים בפרק זמן קצר מאוד, וזכו למחילת העוונות ביום הקדוש, בזכות עצתו הנפלאה של הרבינו יונה שם!

איך יתכן 'מעשיו מרובים מחוכמתו'

רבינו יונה שם מביא את דברי התנא באבות [פ"ג משנה י"ב] 'כל שמעשיו מרובים מחכמתו חכמתו מתקיימת, וכל שחכמתו מרובה ממעשיו אין חכמתו מתקיימת'. ותמה שם הרבינו יונה, ניחא 'חכמתו מרובה ממעשיו', מצינו, כגון אדם שהוא יודע הרבה, למד הרבה, אבל בפועל אינו מקיים את כל מה שיודע. אבל איך שייך 'מעשיו מרובים מחוכמתו', הרי מעשיו של האדם,

ושמר בפועל את כל התורה כולה, ו'מעשיו מרובים מחוכמתו' קרינן ביה.

משום שכלל גדול בדינו בתורה הקדושה, שאדם נידון על שם סופו, כמו שמצינו בבן סורר מורה, שאכל כמות גדולה של בשר, ושתה כמות גדולה של יין מכספי אביו, חייב על כך סקילה, על אף שאין שום חיוב סקילה בשו"ע על עבירת אכילה ושתיה מרובה, אלא משום שירדה תורה לסוף דעתו של הנער, שכשיכלה ממון אביו, והוא כבר התרגל לבשר והיין, יילך וילסטם את הבריות, וכשיעמדו מולו ויתנגדו לו, הוא יהרוג אותם, ויתחייב על כך מיתה, אמרה תורה מוטב ימות זכאי ואל ימות חייב. ואם במידת פורענות מענישים את בן סורר ומורה על שם סופו, ק"ו במידה טובה שמרובה ממידת פורענות, שהאדם נידון על שם סופו, דכיון שעתיד לקיים את כל התורה כשילמד וידע מה לעשות, נחשב לו כבר מעכשיו כאילו קיים את כל התורה, ומקבל שכר מושלם כאילו שמר בפועל את כל התורה כולה [עד כאן דברי האבות דרבי נתן בתוספת ביאור]!

גם בתשובה האדם נידון על שם סופו

כותב הרבינו יונה בשערי תשובה שם, דמדברי האבות דרבי נתן יש ללמוד גם לגבי בעל תשובה, דכמו בקיום המצוות, אף שעדיין לא קיים את המצוות, ואפילו עדיין לא למד כלל את התורה, אם קיבל על עצמו בקבלה גמורה לקיים כל מה שילמד, נחשב לו כאילו קיים הכל, כך גם בענין התשובה, אם יקבל על עצמו לשמוע לדברי המוכיחים וללכת ולשמוע את דבריהם, וכל מה שישמע מהם יעשה לאט לאט, או אם יקבל על עצמו ללמוד בספרי המוסר,

דנחשב כמו ששומע מדברי המוכיחים, ויתחיל את דרך התשובה ולתקן את כל מידותיו הרעות, וכן את מעשיו המקולקלים, וכאשר יראה בספרי המוסר כמה המידות הרעות והתאוות הם מגונות ומזיקות לאדם, יקבל על עצמו לפרוש מדרך הרע, ולאט לאט יחזור אל הדרך הטובה, גם בזה דנים את האדם על שם סופו, ואף שהדרך עוד רחוקה וייקח לו הרבה זמן עד שישוב בתשובה שלימה, נחשב כבר מעכשיו לבעל תשובה גמור על שם סופו!

לימוד מוסר מידי יום ביומו, זוהי העצה לזכות בדו"ן

מסיים שם באור יחזקאל שהוא שמח שמחה עצומה, כשראה את דברי הרבינו יונה בשערי תשובה הנ"ל, ועמד ודרש על כך בישיבות הקדושות מיר ופוניבז', ולימד דרך זו לרבים! זוהי עצה נפלאה הנותנת תקווה גדולה לכל יחיד ויחיד לא להתייאש כלל מהתשובה! ולנצל היטב את ימי התשובה הנפלאים העומדים לפנינו, כל מה שנצרך מהאדם רק לקבל על עצמו בקבלה גמורה ללמוד מוסר חצי שעה ביום, באחד מספרי המוסר, מסילת ישרים, חובת הלבבות, שערי תשובה, או כל ספר קדמון אחר, המחזקים ומעוררים את האדם לתיקון המידות ולהתקרב יותר אל הקב"ה. כי רק ע"י לימוד המוסר יתעורר ליבו של האדם עם הזמן, ויתחיל לתקן את מעשיו בהדרגה עד שיתקנם באופן מושלם, אבל ללא לימוד מוסר אין שום סיכוי שייטיב את דרכו, ולהיפך הוא רק יחמיר וירד רוחנית יותר ויותר בלי להרגיש כלל, כמו שכתב במסילת ישרים.

לכן כל מה שנדרש מאיתנו כדי לזכות

בדין ובכפרה של יום הכיפורים, זה דבר אחד בלבד, אבל הכרחי ללא שום פשרות! קבלה גמורה ונחרצת ללמוד מוסר מידי יום ביומו, חוק ולא יעבור! זוהי קבלה לכולם, בחורים אברכים ומבוגרים! ידוע שגדולי הדור גם בסוף ימיהם לא ויתרו אפילו על יום אחד בלי לימוד המוסר, והיו אומרים שיום אחד שלא למדו מוסר הרגישו היטב באותו היום בחיסרון בעבודת ה'. ואם בארזים, גדולי ומצוקי ארץ, כשיום אחד לא למדו מוסר הרגישו היטב את החיסרון בעבודת ה' באותו היום, ק"ו אזובי הקיר כמונו,

שאנו מלאים בתאוות ובמידות רעות, שאנו מוכרחים חוק ולא יעבור, ללמוד בספרי מוסר בקביעות מידי יום ביומו!

נסיים בברכת השנים, שנזכה להיכתב ולהיחתם לחיים טובים ולשלום, ברוחניות ובגשמיות אנו וכל בני ישראל, שנזכה לשנים רבות נעימות וטובות, מתוך יישוב והרחבת הדעת, תכלה שנה וקללותיה, תחל שנה וברכותיה, שיאמר הקב"ה הרף למלאך המשחית, והשלום והשלווה ישכנו בגבולינו כל הימים, אמן!